

HOTĂRÂRE nr. 3-3/2025

cu privire la examinarea contestației cet. XXXXXX XXXXXX și XXXXXX XXXXXX
împotriva deciziei de încetare a procedurii disciplinare în
privința procurorului Moraru Liliana

mun. Chișinău

17 ianuarie 2025

Colegiul de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor având în componența sa:

Președinte - Vladislav Guțan;

Membrii - Victor Comerzan, Alexandru Lozan, Elena Cazacov, Octavian Lazarev, Oleg Televca și Pavel Țurcan,

examinând în ședință publică contestația cet. XXXXXX XXXXXX și XXXXXX XXXXXX din xx.xx.2024, împotriva deciziei Inspecției procurorilor din xx.xx.2024, adoptată în urma examinării sesizării depuse de petenți privitor la faptele care pot constitui abateri disciplinare comise de către procurorul în Procuratura r-lui Ocnița, Moraru Liliana

CONSTATĂ:

Cu referire la înregistrarea contestației.

La xx.xx.2024, XXXXXX XXXXXX și XXXXXX XXXXXX au depus la Colegiul de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor, o contestație împotriva deciziei Inspecției procurorilor din xx.xx.2024, prin care a fost încetată procedura disciplinară în privința procurorului în Procuratura r-lui Ocnița, Moraru Liliana.

Cu referire la condițiile de formă și conținut ale contestației'.

Nefiind de acord cu soluția Inspecției procurorilor, la data de xx.xx.2024, cet. XXXXXX XXXXXX și XXXXXX XXXXXX, au depus o contestație împotriva deciziei Inspecției procurorilor din xx.xx.2024, și au solicitat Colegiului de disciplină și etică admiterea acesteia, cu anularea Deciziei și efectuării unui control suplimentar a acțiunilor/inacțiunilor procurorului Moraru Liliana, în vederea administrării probatoriului pentru tragerea la răspundere disciplinară și sancționarea acesteia.

Contestația este depusă în limba română, conține elementele de bază necesare unui astfel de document, este semnată electronic de autor.

Din perspectiva art.49 alin. (4) din Legea nr.3/2016, decizia Inspecției procurorilor de încetare a procedurii disciplinare poate fi contestată de autorul sesizării *în termen de 10 zile lucrătoare de la data recepționării deciziei*, la Colegiul de disciplină și etică.

Din actele cauzei disciplinare se desprinde că, decizia de încetare a procedurii disciplinare a fost emisă la data de xx.xx.2024, fiind confirmat faptul recepționării acesteia de către petenți tot la xx.xx.2024, contestația fiind depusă la xx.xx.2024, adică în termenul prevăzut de contestare.

Prin urmare, Colegiul constată că, autorul sesizării a respectat termenul de exercitare a căii de atac împotriva deciziei Inspecției procurorilor.

Cu referire la sesizare:

La xx.xx.2024 Consiliul Superior al Procurorilor a înregistrat cu nr.xxxx-x-xxxx/xx-xxx sesizarea cet. XXXXXX XXXXXX și XXXXXX XXXXXX, în care se solicită efectuarea controlului acțiunilor/inacțiunilor procurorului în Procuratura r-lui Ocnița, Moraru Liliana la efectuarea urmăririi penale în cauza penală nr. XXXXXX și sancționarea disciplinară a procurorului vizat.

La xx.xx.2024, sub nr. x-xx/xx Inspecția procurorilor a înregistrat sesizarea menționată **supra, fiind dispusă** verificarea faptelor ce pot constitui abatere disciplinară.

Iar la xx.xx.2024, sesizarea a fost transmisă spre examinare inspectorului Tudor Gratii, fiind stabilit termenul de verificare a sesizării până la xx.xx.2024.

Prin decizia din xx.xx.2024 termenul de verificare a fost prelungit până la xx.xx.2024 inclusiv.

Prin decizia din xx.xx.2024 termenul de verificare a fost prelungit până la xx.xx.2024 inclusiv.

Temei a sesizării l-a constituit, pretinsele acțiuni/inacțiuni admise de către procurorul în Procuratura r-lui Ocnița, Moraru Liliana la efectuarea urmăririi penale în cauza penală nr. XXXXXX.

Cu referire la fondul pretinsei cauze disciplinare:

Autorii sesizării invocă că, în mai 2018 a fost depusă plângere penală de către frații decedatului XXXXXX XXXXXX (XXXXXX XXXXXX și XXXXXX XXXXXX, *pe faptul uzului de fals a certificatului de căsătorie între XXXXXX XXXXXX și XXXXXX XXXXXX*) de către XXXXXX XXXXXX. Totodată, a menționat ca acest certificat a devenit cunoscut părților vătămate semnatare după decesul fratelui (XXXXXX XXXXXX) în XXXXXX în cadrul dosarului medical de deces al acestuia perfectat în spital. Astfel, semnatarii plângerii penale au sesizat organul de urmărire penală, în vederea controlului asupra pretinsului uz de fals de către concubina fratelui sau - cet. XXXXXX XXXXXX în scopuri de potențială îmbogățirea ilicită, posibilitatea primirii frauduloase a averii lui XXXXXX XXXXXX în calitatea ei de moștenitor (*ca pretinsă soție a decedatului XXXXXX XXXXXX*) în urma decesului lui XXXXXX XXXXXX, care avea ședere provizorie în Portugalia și bunuri imobile și mobile înregistrate ca proprietate privată pe numele lui XXXXXX XXXXXX în acea țară.

Către organul de urmărire penală, a menționat că au fost remise copiile certificatului de căsătorie fals și uzat ilegal de către concubina decedatului XXXXXX XXXXXX - cet. XXXXXX XXXXXX.

XXXXXX XXXXXX și XXXXXX XXXXXX, frații decedatului XXXXXX XXXXXX, care au sesizat prin plângere penală organul de urmărire penală în 2018 - **la adresa indicate nu au primit nici o soluție pe caz.**

Astfel, a fost semnat mandatul cu avocatul XXXXXX XXXXXX pentru reprezentarea intereselor în cadrul dosarului penal la plângerea penală depusă de ei. Prin urmare, în urma interpelării avocațiale efectuate, **a fost comunicată la xx.xx.2019** Ordonanța procurorului privind suspendarea urmăririi penale pe dosarul penal în cauza din motivul imposibilității identificării făptuitorului care să fie pus sub învinuire.

Autorul sesizării a specificat că, la xx.xx.2019, a depus plângere în ordinea art.299¹-299² CPP pentru controlul legalității actului emis de procuror sub aspectul respectării drepturilor fundamentale ale omului și lipsa pe deplin a acțiunilor procesuale necesare pentru stabilirea adevărului și a circumstanțelor cazului. La care, în termenul prevăzut de norma imperativă procesual penală (15 zile), nu a primit nici o soluție formulată în ordonanța motivată a procurorului ierarhic superior. Din aceste motive, a adresat plângere în ordinea art.313 CPP.

Instanța la data de xx.xx.2019 a emis încheiere, care a devenit irevocabilă. Instanța a anulat ordonanța procurorului Liliana Moraru din xx.xx.2018 comunicată la xx.xx.2019 și a obligat procurorul **să înlăture neajunsurile indicate în încheiere.**

După devenirea irevocabilă a încheierii judecătorești indicate supra, de nenumărate ori avocatul a interpelat informații despre mersul urmăririi penale, despre evoluția în identificarea tuturor făptașilor, despre acțiunile procesuale și măsurile speciale de investigații întreprinse, dar de fiecare dată, a invocat motive declarative legate de

pandemia COVID.

La xx.xx.2022, accidental a aflat de la fratele defunctului XXXXXX XXXXXX, unul din succesorii părții vătămate, că referitor la caz, a fost emisă o ordonanță de clasare a procesului penal.

Menționează că nici XXXXXX XXXXXX, nici mama sa XXXXXX XXXXXX, nici avocatul care reprezintă în baza mandatului interesele acestora - av. XXXXXX XXXXXX nu au primit nici o ordonanță de clasarea a procesului penal sau altă ordonanță prin care se fie finalizată/încetată urmărirea penale cu o soluție finală asupra acestui proces formulat în act al justiției motivat. La fel, nu au fost informați cu privire la rezultatele comisiei rogatorii sau rezultatele expertizei efectuate asupra actului public falsificat. Totodată, nu au fost citați pentru audiere suplimentară asupra circumstanțelor pe caz, în baza plângerii penale depuse de ultimii în anul 2018.

Astfel, avocatul a adresat cerere către procurorul de caz pentru a-i fi comunicat actul cu soluția pe caz. La xx.xx.2022 avocatul a recepționat cu aviz Ordonanța datată cu xx.xx.2022, prin care procesul penal a fost clasat. Procurorul nu a comunicat persoanelor interesate dreptul, termenii, condițiile de a contesta aceasta ordonanță, nu a comunicat aceasta ordonanță în termen. Ordonanța emisă de procurorul Liliana Moraru, considerând-o neîntemeiată, a fost contestată în ordinea art. 299-313 CPP.

La xx.xx.2023 judecătorul de Instrucție XXXXXX XXXXXX din cadrul Judecătoriei Edineț, sediul XXXXXX, a admis plângerea în ordinea art.313 CPP, a anulat ordonanța de clasare din xx.xx.2022 și a dispus reluarea urmării penale cu **acțiunile indicate expres în partea motivantă a încheierii.**

Deoarece din 2023 până în prezent succesorii părții vătămate nu au fost informați despre mersul urmării penale, nu erau citați pentru audiere suplimentară, etc, a fost adresată o cerere, în iulie 2024, prin care a fost solicitat sa fie înștiințați despre starea urmării penale, despre rezultatele comisiilor rogatorii, să primească raportul de expertiză asupra certificatului de căsătorie falsificat.

Autorul sesizării a indicat că, prin scrisoarea din xx.xx.2024, a fost informat de procurorul Moraru Liliana că deși rezultatele comisiilor rogatorii au parvenit - până în prezent se fac traduceri. Totodată, deși procurorul a indicat că cu materialele poate lua cunoștință, însă dosarul se află la IP XXXXXX. A declarat că organul de urmărire penală, evită și ignoră succesorul părții vătămate, creându-se impresia de mușamalizarea a acțiunilor ilegale ale făptașei XXXXXX XXXXXX, rudă directă cu un politician cunoscut și influent.

Autorul sesizării a specificat că, până în prezent, contrar celor prescrise de instanță în an.2019 - XXXXXX XXXXXX nu a fost dată în căutare, nu are calitatea de bănuită, nu a fost audiată.

Justificările procurorului vizat că, cet. XXXXXX XXXXXX nu a fost audiată, din motivul că s-ar afla peste hotare - nici acum nu este actual și plauzibil, or atribuirea calității de bănuită și citarea acesteia sunt obligații care urmează a fi îndeplinite conform normelor imperative ale CPP. La caz, autorul sesizării este de părere că, procurorul vizat inacționează. Autorul sesizării a menționat că XXXXXX XXXXXX cu 5 ani în urmă ar fi intrat pe teritoriul țării, iar organul de urmărire penală nu a citat-o și nu a audiat-o corespunzător.

Cu referire la constatarea faptului că certificatul de căsătorie este unul fals și că acest certificat este eliberat pe numele cet. XXXXXX XXXXXX, autorul sesizării indică că urma să trezească bănuieli rezonabile că anume XXXXXX XXXXXX a avut posibilitate și motive să utilizeze acest act fals în scopurile sale infracționale. Dar, indică că organul de urmărire penală nu a întreprins nici o acțiune pentru a verifica aceste circumstanțe.

Autorul sesizării consideră că, organul de urmărire penală și procurorul intenționat

inaționează ca să expire termenul de prescripție pentru tragere la răspundere penală a persoanei vinovate.

Așadar invocă că a fost încălcat principiul inevitabilității răspunderii penale iar organul de urmărire penală nu manifestă un rol activ la examinarea și soluționarea prezentului caz.

Autorul sesizării declară că investigarea cauzei penale în baza plângerii victimelor asupra acțiunilor ilicite ale cet. Xxxxxx Xxxxxx - a fost compromisă de către procuror și organul de urmărire penală.

Abaterea disciplinară pretinsă a fi comisă de către procuror în opinia autorului sesizării:

Din perspectivă disciplinară, Inspekția procurorilor a verificat dacă acțiunile procurorului Liliana Moraru, întrunesc elementele abaterii disciplinare prevăzute la art.38 lit.a) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură - *îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu prevăzute la art. 6 alin. (3).*

Cadrul legal pertinent: Codul de procedură penală

Articolul 20. Desfășurarea procesului penal în termen rezonabil

(1) Urmărirea penală și judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile.

(2) Criteriile de apreciere a termenului rezonabil de soluționare a cauzei penale

sînt:

1) complexitatea cazului;

2) comportamentul participanților la proces;

3) conduita organului de urmărire penală și a instanței de judecată;

3¹) importanța procesului pentru cel interesat;

4) vârsta de pînă la 18 ani a victimei.

(3) Urmărirea penală și judecarea cauzelor penale privind infracțiunile de corupție, cele conexe actelor de corupție, a cauzelor penale în care sunt persoane aflate în arest, precum și minori se fac de urgență și în mod prioritar.

(4) **Respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror, iar la judecarea cazului - de către instanța respectivă.**

(5) - *abrogat.*

(6) - *abrogat.*

Articolul 254. Roiul activ al organului de urmărire penală

(1) **Organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului...**

Articolul 259. Termenele urmăririi penale

(1) Urmărirea penală se efectuează în termen rezonabil.

(2) Respectarea termenului de urmărire penală într-o cauză concretă se asigură de către ofițerul de urmărire penală și procurorul de caz, ținându-se cont de criteriile de apreciere a termenului rezonabil prevăzute la art. 20 alin. (2).

(3) Urmărirea penală în cauzele cu privire la una sau mai multe infracțiuni, dintre care cel puțin una este o infracțiune de corupție sau conexă actelor de corupție, precum și în cauzele în care sunt persoane aflate în arest sau minori se face de urgență și în mod prioritar.

(4) -*abrogat.*

Articolul 285. încetarea urmăririi penale

(1) încetarea urmăririi penale este actul de liberare a persoanei de răspunderea penală și de finalizarea acțiunilor procedurale, în cazul în care pe temei de nereabilitare legea împiedică continuarea acesteia.

(2) încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei,

prevăzute la art. 275 pct. 4)-9) din prezentul cod, precum și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art. 53 din Codul penal sau dacă se constată ca:

1) plângerea prealabilă a fost retrasă de către partea vătămată, a fost încheiată o tranzacție în cadrul procesului de mediere sau părțile s-au împăcat - în cazurile în care urmărirea penală poate fi pornită numai în baza plângerii prelabile sau legea penală permite împăcarea;

2) persoana nu a atins vârsta la care poate fi trasă la răspundere penală;

3) persoana a săvârșit o faptă prejudiciabilă fiind în stare de iresponsabilitate și nu este necesară aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical.

(3) încetarea urmăririi penale în privința persoanei are loc în orice moment al urmăririi penale dacă se constată existența temeiurilor prevăzute la alin. (2).

(4) încetarea urmăririi penale se dispune de către procuror prin ordonanță din oficiu sau la propunerea organului de urmărire penală.

(4¹) în cazul în care bănuitul sau învinuitul și partea vătămată, partea civilă au încheiat o tranzacție de împăcare sau de mediere, prezentată organului de urmărire penală, pe categoria infracțiunilor prevăzute la art. 109 din Codul penal nr. 985/2002, procurorul este obligat să înceteze urmărirea penală față de bănuit sau învinuit dacă sunt întrunite condițiile pentru împăcare.

(5) Pe lângă elementele prevăzute la art. 255, ordonanța de încetare a urmăririi penale trebuie să cuprindă datele privind persoana și fapta la care se referă încetarea urmăririi penale, temeiurile de fapt și de drept pe baza cărora se dispune încetarea urmăririi penale, precum și informația privind condițiile de intrare în vigoare și ordinea de contestare a ordonanței.

(6) La încetarea urmăririi penale, procurorul, dacă este cazul, dispune și:

1) revocarea măsurii preventive și a altor măsuri procesuale în modul prevăzut de lege;

2) restituirea cauțiunii în cazurile și în modul prevăzut de lege;

3) aplicarea măsurilor de siguranță;

4) încasarea cheltuielilor judiciare sau alte acțiuni prevăzute de lege.

(7) încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia ori a reprezentantului legal, inclusiv în cazul cererii de reabilitare a persoanei decedate, în acest caz, urmărirea penală continuă.

(8) Dacă constată că nu este cazul să dispună încetarea urmăririi sau a dispune încetarea parțială ori dacă din alte considerente persistă necesitatea continuării procesului penal, procurorul, după caz, restituie cauza penală organului de urmărire penală, cu indicația respectivă, fixând termenul urmăririi penale, sau ia o altă decizie în conformitate cu prezentul cod.

(9) Concomitent cu încetarea integrală a urmăririi penale, dacă fapta penală nu se impută altei persoane și nu este necesară continuarea procesului penal, prin aceeași ordonanță se dispune și clasarea cauzei penale.

(10) Dacă fapta constituie o contravenție sau dacă liberarea de răspundere penală are loc în conformitate cu art.55 din Codul penal, procurorul, în condițiile legii, aplică sancțiunea contravențională. Dacă aplicarea sancțiunii contravenționale nu ține de competența procurorului, cauza se transmite imediat instanței de judecată spre examinare.

Articolul 286. Clasarea procesului penal

Clasarea procesului penal este actul de finalizare a oricăror acțiuni procesuale într-o cauză penală sau pe marginea unei sesizări cu privire la infracțiune. Clasarea procesului penal se dispune printr-o ordonanță motivată a procurorului, din oficiu sau la propunerea organului abilitat, fie concomitent cu încetarea urmăririi penale sau scoaterea integrală

de sub urmărirea penală, fie când în cauza penală nu este bănuit sau învinuit și există una din circumstanțele prevăzute la art. 275 pct. 1)-3).

Articolul 287¹. Temeiurile, modul și termenele de suspendare a urmării penale

(1) Urmărirea penală se suspendă în cazurile în care există unul din următoarele temeuri care împiedică continuarea și terminarea ei:

1) învinuitul a dispărut, sustrăgându-se de la urmărirea penală sau judecată, ori locul aflării lui nu este stabilit, cu excepțiile prevăzute la art.291¹;

2) nu este identificată persoana care poate fi pusă sub învinuire;

3) în caz de refuz privind lipsirea persoanei de imunitate sau în caz de refuz de extrădare a persoanei de către un stat străin, dacă urmărirea penală nu poate fi terminată în lipsa acestei persoane;

4) învinuitul s-a îmbolnăvit de o boală psihică sau de o altă boală gravă, care îl împiedică să ia parte la procesul penal, atestată printr-o concluzie medico-legală a unei instituții medicale de stat;

5) a început procesul de mediere în temeiul art.276 alin.(7)....

(4) Înainte de a suspenda urmărirea penală, trebuie îndeplinite toate acțiunile de urmărire penală a căror efectuare este posibilă în lipsa învinuitului, luate toate măsurile pentru descoperirea lui, precum și pentru identificarea persoanei care a săvârșit infracțiunea.

Articolul 287². Acțiunile organului de urmărire penală după suspendarea urmării penale

(1) **Despre suspendarea urmării penale, organul de urmărire penală este obligat să anunțe în scris** victima, partea vătămată, reprezentantul ei legal, partea civilă, partea civilmente responsabilă sau reprezentanții lor și să le explice dreptul de a contesta ordonanța de suspendare a urmării penale la judecătorul de instrucție. în cazurile de suspendare a urmării penale în temeiul art.287¹ alin.(1) pct.3) și 4), despre aceasta sânt informați, de asemenea, învinuitul și apărătorul lui.

Articolul 299¹. Plângerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor procurorului

(1) Persoanele indicate la art. 298 alin. (1) pot depune plângere împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor efectuate sau dispuse de procurorul care conduce urmărirea penală sau exercită nemijlocit urmărirea penală ori împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor care au fost efectuate sau dispuse în baza dispozițiilor date de procurorul respectiv.

(2) Plângerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor efectuate sau dispuse de procurorul teritorial sau de cel al procuraturii specializate, se examinează de Procurorul General sau adjunctii lui ori de procurorii șefi de direcții, secții și servicii ale Procuraturii Generale. Plângerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor efectuate sau dispuse de procurorii șefi de direcții, secții și servicii ale Procuraturii Generale se examinează de Procurorul General sau adjunctii lui.

(3) Plângerea se adresează, în termen de 15 zile, procurorului ierarhic superior și se depune fie direct la acesta, fie la procurorul care conduce sau exercită nemijlocit urmărirea penală. Termenul de adresare a plângerii se calculează din momentul în care persoanele care au depus-o au luat cunoștință de act ori au aflat despre inacțiunea organului de urmărire penală sau a organului care exercită activitate specială de investigații. în cazul în care plângerea a fost depusă la procurorul care conduce sau exercită nemijlocit urmărirea penală, acesta este obligat să o înainteze, în termen de 48 de ore de la primirea ei, procurorului ierarhic superior împreună cu explicațiile sale, atunci când acestea sunt necesare.

(4) Ordonanța prin care procurorul ierarhic superior a soluționat plângerea poate fi

contestată la judecătorul de instrucție.

Articolul 313. Plîngerea împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații (*în vigoare la data adoptării încheierii*)

(1) Plîngerile împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organelor care exercită activitate specială de investigații pot fi înaintate judecătorului de instrucție de către bănuit, învinuit, apărător, partea vătămată, de alți participant la proces sau de către alte persoane drepturile și interesele legitime ale cărora au fost încălcate de aceste organe, în cazul în care persoana nu este de acord cu rezultatul examinării plîngerii sale de către procuror sau nu a primit răspuns la plîngerea sa de la procuror în termenul prevăzut de lege.

(2) Persoanele indicate în alin.(1) sînt în drept de a ataca judecătorului de instrucție:

1) refuzul organului de urmărire penală:

a) de a primi plîngerea sau denunțul privind pregătirea sau săvîrșirea infracțiunii;

b) de a satisface demersurile în cazurile prevăzute de lege;

c) de a începe urmărirea penală;

d) de a elibera persoana reținută pentru încălcarea prevederilor art. 165 și 166 din prezentul Cod;

e) de a elibera persoana deținută cu încălcarea perioadei de reținere sau a perioadei pentru care a fost autorizat arestul.

2) ordonanțele privind încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire penală;

3) alte acțiuni care afectează drepturile și libertățile constituționale ale persoanei.

(3) Plîngerea poate fi înaintată judecătorului de instrucție la locul aflării organului care a admis încălcarea, în termen de 10 zile de la data la care a luat cunoștință de rezultatul examinării plîngerii sau de la data expirării termenului prevăzut de lege la care urma să primească răspuns la plîngere.

(4) Plîngerea se examinează de către judecătorul de instrucție în termen de 30 de zile, fără prezența părților, cărora li se comunică data examinării plîngerii. Judecătorul, printr-o încheiere motivată, poate dispune fixarea ședinței pentru prezentare la proces, cu citarea procurorului, a persoanei care a depus plîngerea, precum și a persoanelor ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea plîngerii. Neparticiparea în ședință a procurorului, a persoanei care a depus plîngerea și/sau a persoanelor ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea plîngerii nu împiedică examinarea acesteia. În ambele cazuri, procurorul este obligat să prezinte în instanță materialele corespunzătoare în termen de 5 zile de la înștiințare. În cazul examinării plîngerii în cadrul ședinței de judecată, dau explicații procurorul, persoana care a depus plîngerea și persoanele ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea plîngerii.

(5) Judecătorul de instrucție, considerînd plîngerea întemeiată, adoptă o încheiere prin care obligă procurorul să lichideze încălcările depistate ale drepturilor și libertăților omului sau ale persoanei juridice și, după caz, declară nulitatea actului sau acțiunii procesuale atacate. Constatînd că actele sau acțiunile atacate au fost efectuate în conformitate cu legea și că drepturile sau libertățile omului sau ale persoanei juridice nu au fost încălcate, judecătorul de instrucție pronunță o încheiere despre respingerea plîngerii înaintate. Copia de pe încheiere se expediază persoanei care a depus plîngerea și procurorului.

(6) Încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă, cu excepția încheierilor privind refuzul în pornirea urmăririi penale, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală, încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale și reluarea urmăririi penale, care pot fi

atacate cu recurs în termen de 15 zile de la data comunicării și se vor judeca conform art. 447 și 448, în lipsa părților.

Articolul 533. Volumul asistenței juridice

(1) Asistența juridică internațională poate fi solicitată sau acordată în executarea unor activități procesuale prevăzute de legislația de procedură penală a Republicii Moldova și a statului străin respectiv, în special:

1) comunicarea actelor de procedură sau a hotărârilor judiciare persoanelor fizice sau juridice care se află peste hotarele țării;

2) **audierea persoanelor în calitate de martor**, bănuit, învinuit, inculpat, parte civilmente responsabilă;

3) efectuarea cercetării la fața locului, a percheziției, **ridicarea de obiecte și documente** și transmiterea lor peste hotare, sechestrarea, confruntarea, prezentarea spre recunoaștere, identificarea abonaților telefonici, interceptarea comunicărilor, efectuarea expertizelor judiciare, confiscarea bunurilor provenite din săvârșirea infracțiunilor și alte acțiuni de urmărire penală prevăzute de prezentul cod;

4) citarea martorilor, experților sau a persoanelor urmărite de către organele de urmărire penală sau de către instanța de judecată;

5) preluarea urmăririi penale la cererea unui stat străin;

6) căutarea și extrădarea persoanelor care au comis infracțiuni sau pentru a executa pedeapsă privativă de libertate;

7) recunoașterea și executarea sentințelor străine;

8) transferarea persoanelor condamnate;

81) comunicarea cazierului judiciar;

82) realizarea acțiunilor solicitate de Curtea Penală Internațională în temeiul Statutului de la Roma al Curții Penale Internaționale, ratificat prin Legea nr.212/2010;

9) alte acțiuni care nu contravin prezentului cod....

Cu referire la soluția Inspecției procurorilor:

Prin decizia Inspecției procurorilor, la xx.xx.2024 s-a hotărât încetarea procedurii disciplinare în privința procurorului în Procuratura r-lui Ocnița, Liliana Moraru, din motivul că nu au fost identificate temeuri de tragere la răspundere disciplinară.

Pentru a se pronunța, Inspecția Procurorilor *in principia* a reținut că nu au fost stabilite norme imperative ale legislației procesual-penale pretins a fi încălcate de procuror în raport cu temenele de desfășurare a urmăririi penale, acestea fiind în acord cu prevederile art.259 Cod de procedură penală.

Cu referire la argumentul autorilor sesizării cu privire la neinformare despre soluțiile pe caz, Inspecția a constatat că s-a stabilit că în adresa persoanelor interesate au fost expediate soluțiile adoptate de procuror. Mai mult, aceștia și-au realizat drepturile sale procesuale prin contestarea ordonanței de clasare a procesului la procurorul ierarhic superior și ulterior la judecătorul de instrucție.

Totodată, Inspectorul a reținut, că la momentul emiterii deciziei sale, de către procurorul Liliana Moraru repetat a fost adoptată hotărâre procesuală pe cauza penală, în cuprinsul ordonanței de clasare a procesului penal din xx.xx.2024, în baza probelor acumulate în cadrul urmăririi penale, procurorul Liliana Moraru a efectuat o analiză judicioasă a circumstanțelor faptelor investigate prin raportare la probele acumulate, cadrul normativ și doctrina aferentă componenței de infracțiune pretins a fi săvârșită. Astfel, în mod argumentat procurorul Moraru a justificat din ce motive, în particularitățile speței, fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Inspectorul în soluția sa, a punctat asupra faptului că în procesul de verificare disciplinară, *inspectorul nu își poate aroga nici competențe ale procurorului ierarhic*

superior, nici ale instanței de judecată, fiind în imposibilitate să le substituie. Aprecierile despre vinovăția disciplinară trebuie să fie emanația exclusivă a unor constatări în afara oricăror dubii rezonabile.

Sub aspectul *laturii subiective*, Inspecția a reținut că vinovăția procurorului în săvârșirea faptei disciplinare de *tergiversare nejustificată* a urmării penale trebuie dovedită și urmează să rezulte din modul în care procurorul a înțeles să gestioneze situația dosarului, respectiv să-și îndeplinească obligația de a administra probe în vederea aflării adevărului și a soluționa cauza într-un termen rezonabil. Din această perspectivă, Inspectorul a constata că, dinamica procedurii nu a rezultat din conduita pasivă adoptată sau, după caz, un dezinteres al procurorului manifestat față de dosar prin lăsarea în nelucrare perioade însemnate de timp. Mai mult, în cadrul verificării, Inspecția procurorilor nu a identificat probe ce să demonstreze că procurorul de caz, la adoptarea ordonanței din xx.xx.2024, a acționat cu rea-credință, irațional sau nerezonabil.

Apreciind argumentele invocate în sesizare, Inspecția le-a catalogat ca fiind neîntemeiate și temeuri pentru a fi trasă la răspundere disciplinară procurorul vizat nu sunt.

Constatarea Colegiului de disciplină și etică:

În conținutul contestației din xx.xx.2024, cet. XXXXXX XXXXXX și XXXXXX XXXXXX au indicat că nu sunt de acord cu decizia adoptată de către Inspecția procurorilor, considerînd că la adoptarea acesteia inspectorul incorect a analizat legalitatea acțiunilor/inacțiunilor pretinsei abateri disciplinare ale procurorului Liliana Moraru, bazându-se exclusiv doar în baza explicațiilor acesteia, fără a le corobora cu materialele dosarului, din care se confirmă alegațiile petenților din sesizare, solicitând dispunerea remiterii acestei cauze disciplinare Inspecției Procurorilor pentru efectuarea unui control suplimentar.

În conformitate cu dispoziția art.49 alin.(1) lit. a) din Legea cu privire la Procuratura, „După finalizarea verificării sesizării cu privire la fapta ce poate constitui abatere disciplinara, inspectorul emite decizia motivata de încetare a procedurii disciplinare, daca nu identifica nici un temei de tragere la răspundere disciplinară. ”

Conform aceleiași norme juridice, alin.(4), „Decizia de încetare a procedurii disciplinare poate fi contestata de autorul sesizării în termen de 10 zile lucrătoare de la data recepționării deciziei, la Colegiul de discipline și etica.”

Studiind argumentele invocate de petenți, în coroborare cu materialele acumulate în cadrul verificărilor de către Inspecția procurorilor, verificând argumentele expuse de petent, Colegiul consideră că contestația depusă este una întemeiată și urmează a fi admisă, din următoarele considerente:

Alegațiile petenților vizează în principal, pretinse abateri admise de procurorul Liliana Moraru, manifestate prin acțiunile/inacțiunile la conducerea cu urmărirea penală în cauza penală nr. XXXXXX, exprimate prin *neinformarea persoanelor interesate* despre soluțiile adoptate pe caz, precum și *efectuarea unei urmăriri penale defectuoase* prin neîntreprinderea tuturor acțiunilor de urmăriri penală în termen rezonabil.

De pe urma analizei materialelor cauzei disciplinare, se identifică că la etapa examinării de către Inspecția procurorilor, de către inspectorul căruia i-a fost repartizată sesizarea nu a fost respectată obligația inerentă verificării sesizării, prevăzută la art.46 alin.(2) lit.a) din Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratura și anume: „...să întreprindă toate măsurile necesare pentru a verifica faptele invocate de autorul sesizării și a stabili existența sau inexistența elementelor constitutive ale abaterii disciplinare”

Colegiul reține, că Inspecția procurorilor în cadrul verificărilor efectuate s-a limitat exclusiv la explicațiile procurorului și actele prezentate de către aceasta, fără a face o

verificare mai detaliată, precum și fără a analiza în deplină măsură actele prezentate.

Totodată, Colegiul constată, că în cadrul verificărilor unele alegații ale petenților nu au fost verificate sub nici o formă.

În aceste circumstanțe, potrivit pct.77⁶ subpct.2) lit. b) a Regulamentului privind organizarea și activitatea Colegiului de disciplină și etică, examinând contestația asupra deciziei de încetare a procedurii disciplinare emisă de către Inspekția procurorilor, Colegiul de disciplină și etică adoptă soluția de admitere a contestației și dispune remiterea procedurii disciplinare Inspekției procurorilor pentru efectuarea investigațiilor suplimentare.

În cadrul investigațiilor suplimentare, urmează a fi verificate următoarele circumstanțe:

- Dacă au fost informate persoanele interesate cu privire la soluția adoptată de procuror din xx.xx.2018 de suspendare a urmăririi penale, cu anexarea extraselor din registru de ieșire și web-document, Ori potrivit pct.2 din dispozitivul ordonanței menționate procurorul indică despre necesitatea informării persoanelor interesate cu referire la soluția adoptată. Mai mult, potrivit prevederilor art. 287² din Codul de procedură penală, procurorul este obligat să anunțe în scris persoanele interesate despre suspendarea urmăririi penale.

- Dacă a fost informat avocatul cu privire la examinarea cererii sale din xx.xx.2022, în baza căreia a fost emisă ordonanța procurorului din xx.xx.2022, cu anexarea extraselor din registru de ieșire și web-document.

- De verificat, cu anexarea extraselor din registru de ieșire și web-document, cu referire la expedierea răspunsului din xx.xx.2022, cu privire la informarea despre clasarea procesului penal din xx.xx.2022.

- De verificat în ce mod au fost informate persoanele interesate și avocatul acestora despre posibilitatea luării de cunoștință cu materialele dosarului, ca rezultat al adoptării soluțiilor de clasare, fapte indicate de petenți în pct.1 al sesizării.

- De verificat, dacă a fost informat avocatul cu privire la examinarea cererii sale din xx.xx.2022 depusă în ordinea contorului ierarhic superior și în baza căreia a fost emisă ordonanța din xx.xx.2022, cu anexarea extraselor din registru de ieșire și web - document.

- Urmează a fi verificate acțiunile procurorului și sub aspectul îndeplinirii obligațiilor de serviciu în conformitate cu prevederile art. 254 din Codul de procedură penală, de cercetare sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului, pînă la adoptarea soluțiilor din xx.xx.2018 (*raportat la prevederile art. 287¹ alin. (4) CPP\ xx.xx.2022 și xx.xx.2024.*

Tot aici, Colegiul remarcă, că urmează de verificat care acțiuni au fost întreprinse de procuror în vederea traducerii rezultatelor Comisiilor rogatorii, Ori potrivit materialelor prezentate de procuror, traducerile anexate nu sunt unele oficiale în corespundere cu normele legislației în vigoare, iar informațiile din limba franceză fiind verificate prin simpla aplicație „*Google translate*”, denotă faptul, că traducerea anexată nu este una completă.

Astfel, **potrivit procesului-verbal de investigații**, parvenit ca rezultat al executării cererii de comisie rogatorie (*f.d.H5* în ultimul aliniat se indică, „*Suntem rugați să luăm legătura cu Primăria Xxxxxx pentru ca aceasta din urmă să ne furnizeze documentele referitoare la decesul domnului Xxxxxx Xxxxxx survenit la data de xx.xx.2017 în Xxxxxx, precum și actele date soției doamnei Xxxxxx Xxxxxx pentru predarea cadavrului și actele solicitate acesteia*”, pe cînd în traducerea neautorizată anexată de procuror la explicația sa nu se regăsește fraza respectivă.

Mai mult, rezultatele executării cererii de comisie rogatorie parvenite de la

autoritățile XXXXXX, oferă unele informații, care impuneau organul de urmărire penală să efectueze acțiuni suplimentare de urmărire penală. Astfel, potrivit *extrasului din certificatul de deces (f.d. xxx)* parvenit de la autoritățile XXXXXX, în pct. 9 este clar indicat la rubrica „numele ultimului soț - Xxxxxx Xxxxx, iar prin scrisoarea adresată autorităților XXXXXX (fd.xxx) din partea reprezentanților dnei Xxxxxx Xxxxxa din xx.xx.2018, se indică că ultima este văduva lui Xxxxxx Xxxxxx și se solicită obținerea extrasului din certificatul de deces a lui Xxxxxx Xxxxxx. În scopul prezentării acestuia autorităților portugheze în vederea examinării dosarului de taxe de succesiune. În aceste circumstanțe, se impunea continuarea investigațiilor din partea organului de urmărire penală cu efectuarea acțiunilor de urmărire penale în vederea stabilirii tuturor circumstanțelor cazului și depunerea diligenței necesare din partea procurorului în acest sens.

Colegiul reține că omisiunea respective reprezintă un impediment major în justa soluționare a cauzei disciplinare și este imperativ ca acestea să fie lichidate.

Colegiul consideră că admiterea contestației și restituirea procedurii disciplinare Inspecției procurorilor pentru efectuarea investigațiilor suplimentare va contribui la stabilirea adevărului și identificarea datelor concludente din care să se poată stabili existența sau inexistența elementelor unei abateri disciplinare.

Prin urmare, în raport cu cele invocate în contestație, materialele cauzei, Colegiul ajunge la concluzia că decizia adoptată de Inspecția procurorilor este una prematură ce rezultă dintr-o investigație incompletă.

În contextul celor expuse și în conformitate cu prevederile art.49 alin.(4) din Legea Republicii Moldova nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratura, pct.77⁶ subpct.2) lit.b), 78 din Regulamentul privind organizarea și activitatea Colegiului de disciplină și etică, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.12- 228/16 din 14.09.2016 și modificat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.12-13/17 din 24.01.2017, Colegiul,

HOTĂRĂȘTE:

1. Se admite contestația depusă de către cet. . Xxxxxx Xxxxxx și Xxxxxx Xxxxxx împotriva Deciziei Inspecției procurorilor din xx.xx.2024, adoptată în urma examinării sesizării depuse, privitor la faptele care pot constitui abateri disciplinare comise de către procurorul în Procuratura r-lui Ocnița, Moraru Liliana, cu remiterea procedurii disciplinare Inspecției procurorilor pentru efectuarea investigațiilor suplimentare.

2. Hotărârea Colegiului poate fi contestată la Consiliul Superior al Procurorilor, prin intermediul colegiului în termen de 5 zile lucrătoare de la data pronunțării.

**Președinte al
Colegiului de disciplină și etică**

semnat

Vladislav GUȚAN